

**ХРАНИТЕЛЕН СТАТУС НА КЪРМАЧЕТА С РОМСКА ЕТНИЧЕСКА
ПРИНАДЛЕЖНОСТ**

Галя Янкова, Петя Аспарухова, Илияна Генкова, Мариела Борисова
*Медицински университет - София, Филиал "Проф. д-р Иван Митев" – Враца, катедра "
Здравни грижи", 3000, гр. Враца, Р България, gyankova1968@abv.bg*

NUTRITIONAL STATUS OF INFANTS WITH ROMA ETHNICITY

Galya Yankova, Petya Asparuhova, Yliana Genkova, Mariela Borisova
*Medical University – Sofia, Branch „Prof. Dr. Ivan Mitev“ – Vratsa, Department of Health Care,
3000, Vratsa, Republic Bulgaria, email: gyankova1968@abv.bg*

Summary: Nutrition is one of the important factors determining the physical and mental development and health of infants and young children. The basis for initiating this study is the alarming statistics in Bulgaria over the past few years. Despite the WHO recommendations for optimal breastfeeding during the first year of life, there is a relatively low breastfeeding rate, progressively decreasing with age in months and a relatively high incidence of replacement meals, which is rapidly increasing with the age of children. The aim of the study is to investigate the nutrition of a representative group of Roma children up to 11 months of age by identifying the problems and family practices of raising them, as well as the parents' needs for training and additional information on the right diet and nutrition. The study found a short duration of breastfeeding, improper feeding practices in infants up to 11 months of age. It identifies the need for training and additional information for Roma mothers about the proper diet and rearing of their children.

Key words: *nutrition, infants, WHO recommendations*

Въведение

Храненето е един от важните фактори определящ физическото и психическото развитие, и здравословното състояние на кърмачетата и малките деца [2,5,6,7]. Превенцията на дефицити и нарушения в хранителния статус, положителните промени в храненето и хранителното поведение на малките деца могат да окажат дълготраен здравен ефект не само през детството, но и в по-късна възраст [1,3].

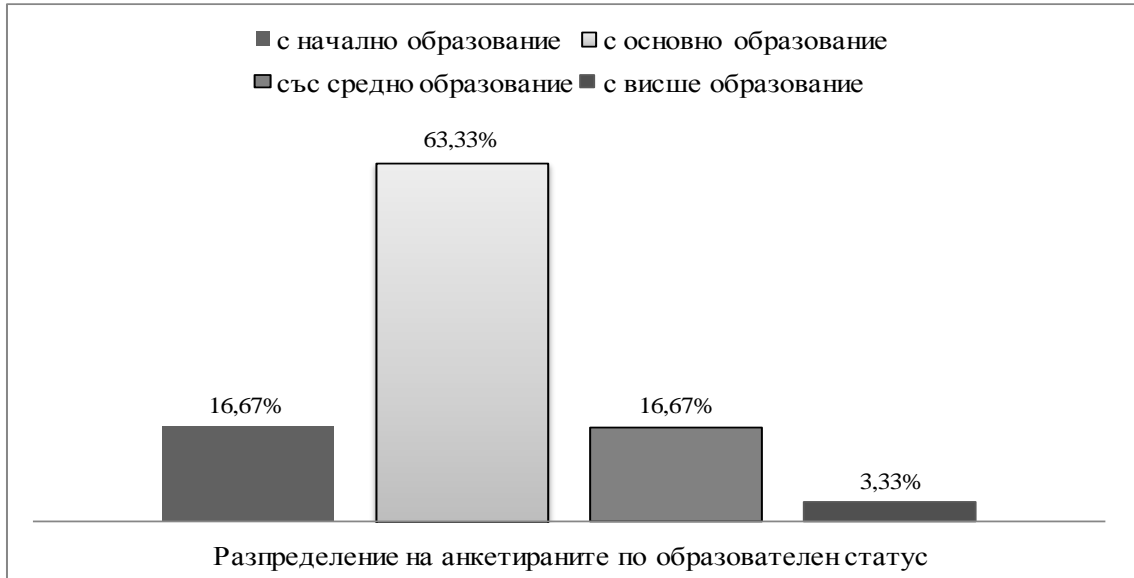
В основата на иницирирането на това проучване е тревожната статистика в България от последните няколко години. Въпреки препоръките на СЗО за оптимална продължителност на кърмене през първата година от живота, се установява относително нисък дял на кърмене, прогресивно намаляващ с възрастта в месеци и относително висока честота на заместващо хранене, която бързо нараства с възрастта на децата. Поради неинформираност или липса на средства, някои майки въвеждат рано краве мляко в храненето на кърмачето, което създава риск от алергия и желязодефицитна анемия [4,8].

Целта на изследването е да се проучи хранителния статус на представителна група ромски деца до 11-месечна възраст като се идентифицират проблемите и семейните практики за отглеждането им, както и нуждите на родителите от обучение и допълнителна информация за правилният режим на хранене и захранване.

Материали и методи. Изследването е проведено в с. Баница, обл. Враца върху целева група майки от ромски произход. Изследвани са 30 майки на деца до 11 месечна възраст. Данните са получени, чрез активно интервю на майката. Събраната информация е свързана с възрастта и пола на детето; практиките на кърмене и хранене; хранителната консумация за два непоследователни дни; познанията и уменията на родителите, свързани с храненето.

Резултати и обсъждане.

В проучването участват 30 майки от ромски произход. От всички анкетирани 16,67% са с начално образование, 63,33% - с основно образование, 16,67% - със средно образование и 3,33% с висше образование. (Фиг.1)

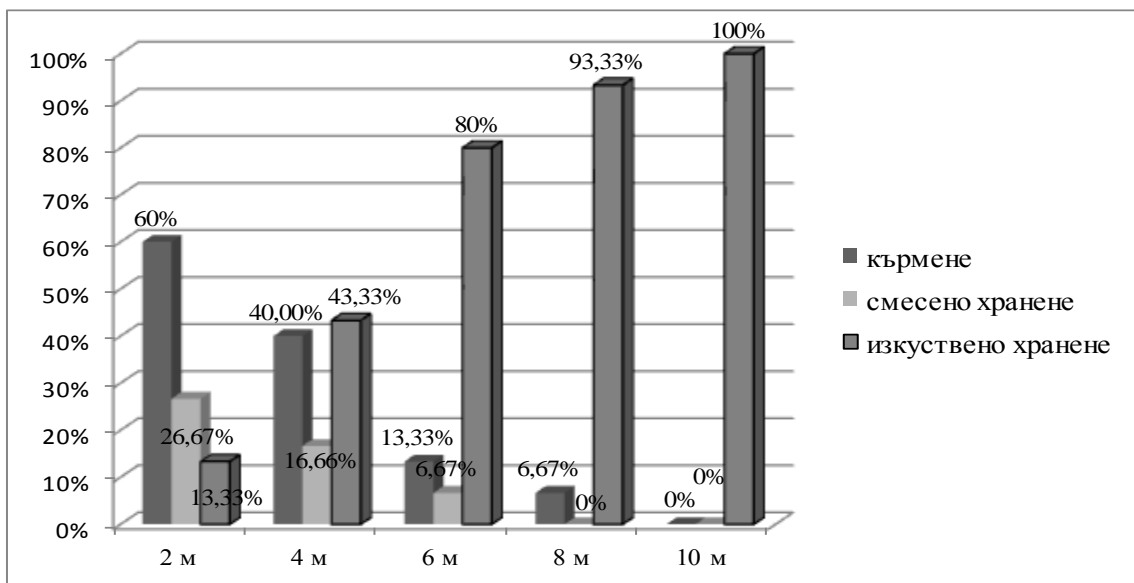

Фиг. 1 Разпределение на анкетираните респонденти по образователен статус

Разгледан е и социално-икономическия статус на семействата с оглед възможностите им да получават информация и да се информират относно отглеждането на бебето: живеещи при много добри условия – 17%, при добри условия -50%, при лоши условия – 33 %.

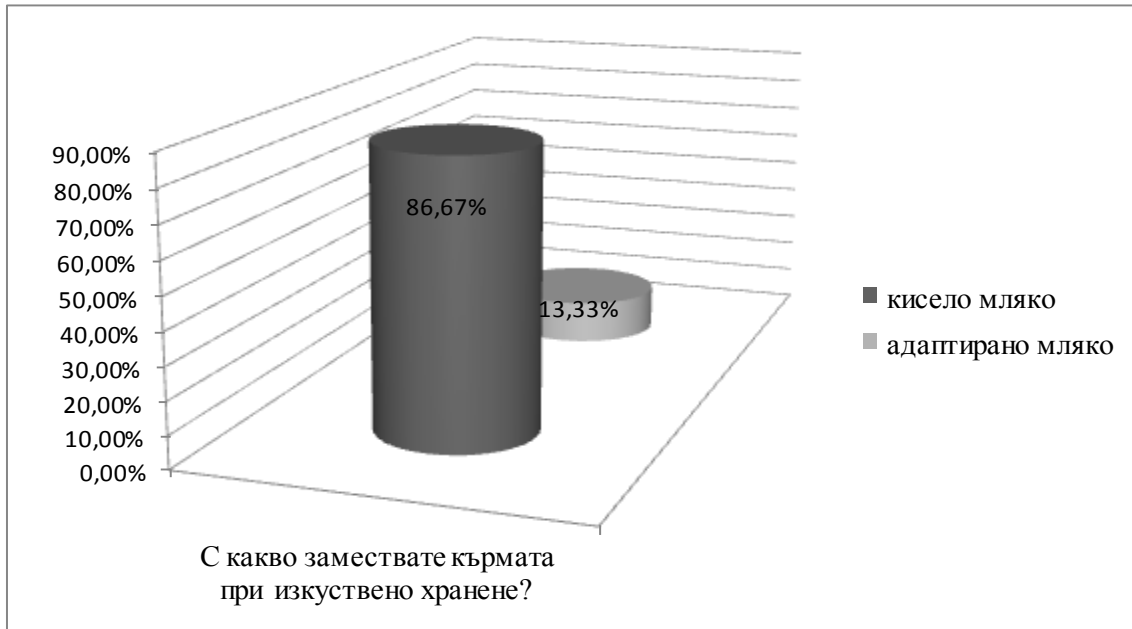
93% от анкетираните правят разлика между естествено и изкуствено хранене.

Въпреки, че 87% от анкетираните майки, смятат, че кърмата е най- добрата храна за тяхното бебе и препоръките на СЗО за оптимална продължителност на кърмене през първата година от живота, при изследваната групи ромски деца се установява относително нисък дял на кърмене, прогресивно намаляващ с възрастта в месеци. (Фиг.2)

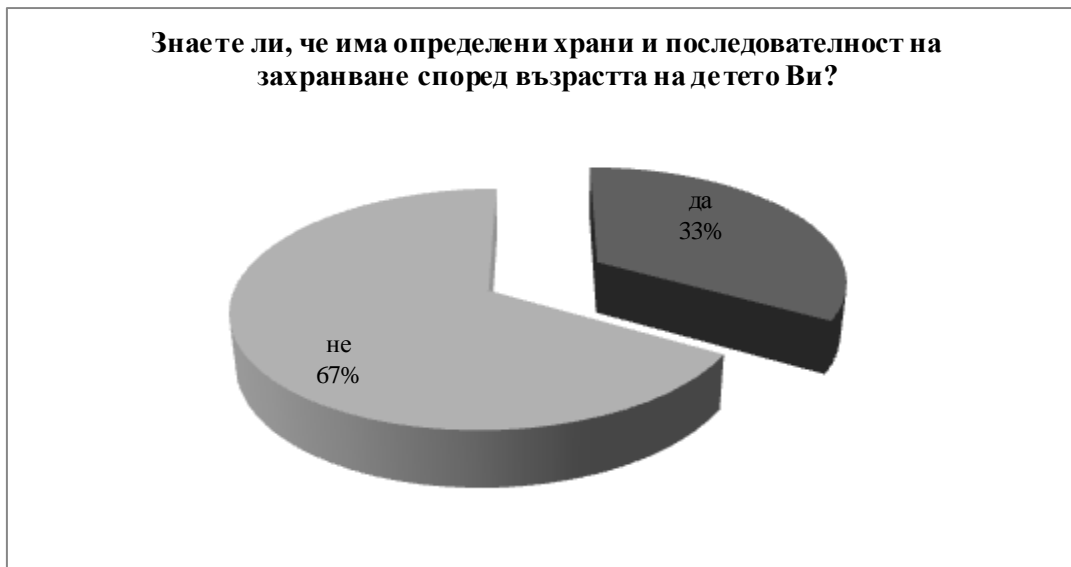
Фиг.2 Практики на хранене

Изследването показва ниска честота на кърмене, намаляваща с възрастта в месеци и относително висока честота на изкуствено хранене. При ромските деца преобладава изкуственото хранене с кисело мляко с понижена 2% масленост, разредено с вода с или без добавена захар, което предполага риск от енергиен и хранителен дефицит. (Фиг.3)

Фиг. 3 Избор на храна при изкуствено хранене

Интензивният растеж и повишената двигателна активност на кърмачетата през второто полугодие изискват по-висок енергиен, белтъчен, витаминен и минерален внос, и особено на желязо, които майчината кърма или заместителите и не могат да задоволят напълно. Захранването на кърмачетата по препоръките на СЗО трябва да е своевременно, адекватно, безопасно и с необходимата честота. 67% от анкетираните майки не са запознати с възрастта, за въвеждане на нова храна на тяхното дете. (Фиг.4)

Фиг. 4 Информираност на майките относно храненето

Обезпокоителен факт е, че храненето на ромските деца е предимно с плодови пюре и супа/ бульон с надробен хляб. Относителният дял на хранените със супа/ бульон с надробен хляб е 60% на шест месечна възраст и 100% при децата на 10 месечна възраст. Ранното и еднообразно хранене крие рискове за здравето на кърмачето.

Липсата на необходимото разнообразие от хранващи храни при ромските деца, еднообразното им хранене предимно с плодови пюре и супи/ бульон с надробен хляб на фона на изкуствено хранене с кисело мляко крие риск от хранителен дефицит и хранителни алергии у кърмачето.

Изводи.

В резултат от проведеното анкетно проучване, могат да се обобщят следните изводи:

- Храненето и хранителните практики при ромските деца до 11 месечна възраст не отговарят на изискванията за здравословно хранене;
- Ниска е средната продължителност на кърмене, нисък е относителният дял на изключително кърмене, висок е относителният дял на смесено и изкуствено хранене;
- При ромските кърмачета не се осигурява необходимото хранително разнообразие на хранващи храни.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Върбанова Б.** Кърменето – профилактика на социалнозначимите заболявания при детето и майката – Практическа педиатрия, N 3, 2006
2. **Дойчинова А.** Хранене на детето от 0 до 3 години – Сестринско дело, N 1, 2007
3. **Маринова М.** Кърменето – Профилактика на заболяванията при детето и майката – Практическа педиатрия, N 8, 2008
4. **Маринова М.** Препоръки за хранене във възрастта до 2 години и ролята на хранителния режим – Health.bg, N 4, 2012
5. **Ничева, А.** Практики на хранене, физическо развитие и заболяемост при деца от ромски и български произход на 6-11 мес. възраст. Сп. Медицинфо, 2012, бр.11, <http://www.medinfo.bg>
6. **Ничева, А.** Хранене, хранителен и здравен статус на ромските и българските деца на 1–2-годишна възраст. Сп. Наука и диететика, 41 2012, с. 19-29
7. **Попов Б.** Хранене при отделни популационни групи. Храни, хранене и здраве. Хигиена, хранене и епидемиология. Попов Б. (ред.) Учебник за студенти по дентална медицина и фармация, София, Аси-принт ООД, 2007, 184
8. **ВНО.** Promoting appropriate feeding for infants and young children. Global strategy for infant and young children feeding. WHO. UNICEF, WHO press, Geneva, 2003, 7–9.